

MIRIAM BOUJALI VALÈNCIA

Q D'on ve l'aprenentatge servei (ApS) i fins a on hauria d'arribar?

A És molt difícil dir d'on ve. Es tenen pràctiques d'aprenentatge servei des de fa molts anys a molts països. Hi ha un cert consens en dir que els primers que ho conceptualitzaren en el marc educatiu foren Mèxic i Estats Units (EUA). No va ser fins als anys 60 que als EUA va sortir el terme *service learning* però ja es feien moltes pràctiques abans. Hem de fer natural, no extraordinari, que els aprenentatges que es reben i s'enfortixen a l'escola siguin, entre altres coses, per a millorar la realitat, no només el currículum.

Q Per què s'ha d'apostar per l'aprenentatge servei?

A Perquè treballa qualsevol mena d'aprenentatge: de Llengua, Matemàtiques, Socials, Biologia, EF, Plàstica... L'únic que es fa és intentar que -en algun moment, no sempre-, els xiquets i xiquetes vegin que eixos aprenentatges tenen una utilitat i suposen una ajuda per als altres.

Q L'ApS ajuda a aprendre millor?

A Motiva extraordinàriament, perquè s'adonen de la utilitat dels seus estudis i són valorats per l'entorn. La seua autoestima també puja, perquè veuen que són capaços de fer coses menudes -o no tan menudes- que ajuden a millorar la qualitat de vida de la gent del voltant.

Q Ha dit que es treballa l'autoestima. I l'empatia?

A Sí, perquè una de les coses bàsiques és que s'han de posar en la pell dels altres per veure què és el que necessiten. Si fan tallers de memòria per als iaïos d'una residència, han de pensar com una persona que l'està perdent, decidir quins jocs poden fer i què és més positiu... Continuament hi ha un treball de posar-se en el lloc de l'altre.

Q Ha parlat abans de diferents assignatures... Es pot fer ApS en totes les àrees?

A Jo no sóc una fonamentalista de l'aprenentatge servei; estic convençuda que s'ha de treballar en esta direcció, però no diria que és l'única manera d'aprendre. Tota l'escola, en totes les assignatures i en tot moment, no pot treballar així. Jugar en el pati és molt educatiu, anar d'excursió... el que crec és que l'ApS ha d'estar en el menú, però no cal menjar-lo continuament.

Q Sempre és positiu però hi ha algun moment en què és més adient fer ApS?

A Depèn molt, perquè sempre hi ha una combinació entre els aprenentatges que s'han de reforçar i el que necessita l'entorn. El moment oportú és quan hi ha una necessitat social important i hi ha una sensibilitat que el professorat pot impulsar: que hi ha més accidents al barri, que el parc està brut...

Q Per tant, la necessitat és canviant cada curs, no?

A Depèn, perquè moltes escoles tenen una relació permanent amb una entitat social. A Mislata, el Col·legi Santa Creu treballa amb el Centre d'Acollida de Refugiats (CAR) i els estudiants ja esperen arribar al nivell corresponent per a poder fer este projecte, que ja és tradició al centre.

Q Hi ha un boom en els últims anys, tal vegada pels Erasmus+, o sempre s'han fet projectes d'ApS però no se'n parlava tant?

A Sempre s'han fet, però no sempre amb este nom; el terme ha arribat més tard que la pràctica. És molt estrany trobar una escola que mai haja fet cap activitat solidària, perquè es creu que és important, però no s'han buscat del tot els aprenentatges associats a eixa acció. El boom és el descobriment del terme i les potencialitats que té, perquè s'ha divulgat i hi ha una xarxa, uns premis... El que passa és que a vegades s'ha fet d'una manera incompleta.

Q Tal vegada, l'ApS mostra que no cal esperar que els escolars siguin «els adults del demà» per a començar a canviar la societat...

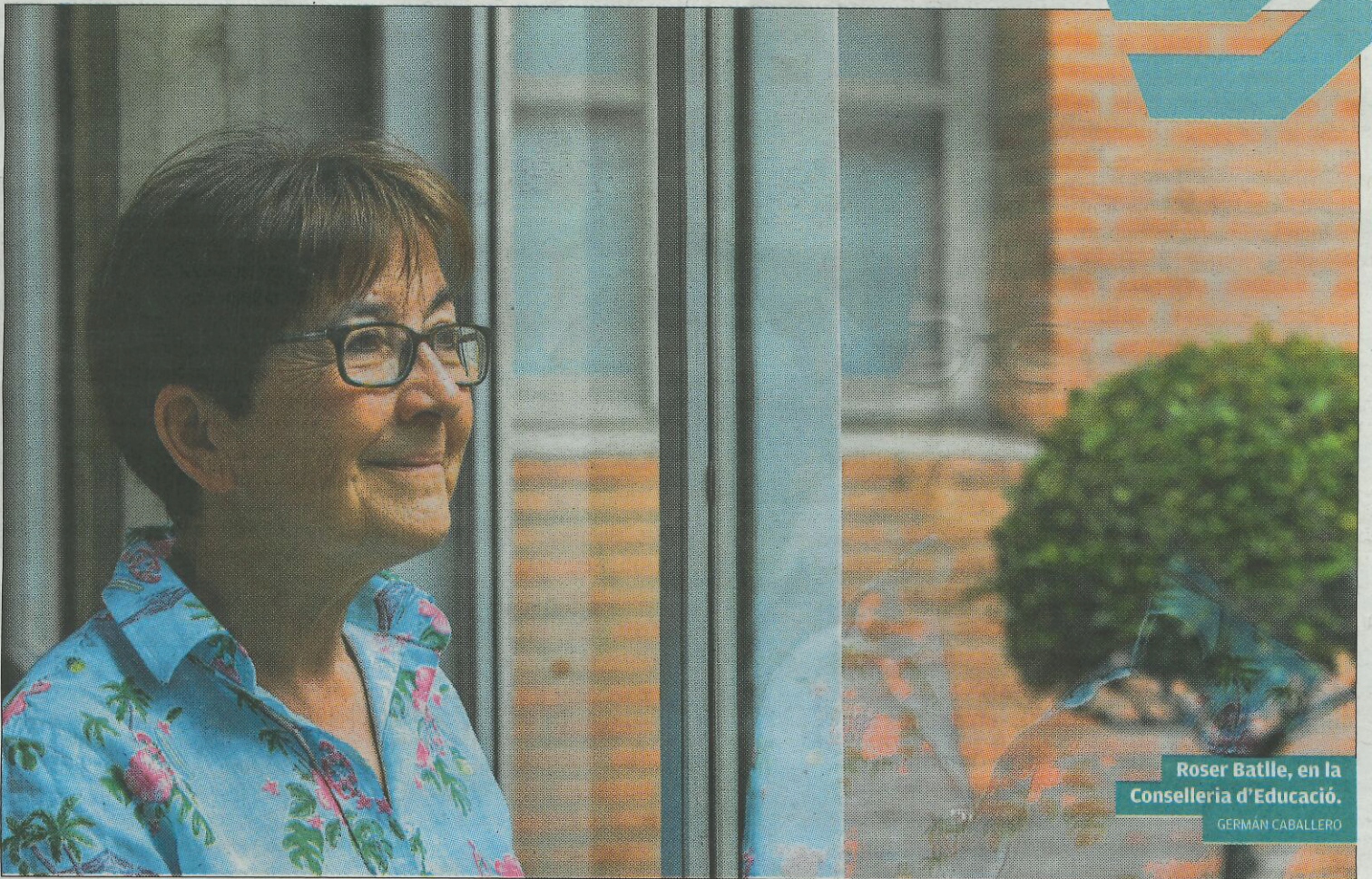
A La frase feta de què són «els ciutadans del demà», portada a l'extrem, els infantilitza fins als 40 anys. Ja poden fer accions menudes per canviar coses menudes de l'entorn, o no tan menudes, com Print3d... Hui ja són ciutadans i se'ls ha de reconèixer i exigir esta dignitat. El món està molt difícil i cal

Roser Batlle

FUNDADORA DE LA XARXA ESPANYOLA D'APRENTATGE SERVEI.

Roser Batlle (Barcelona, 1954) porta tota la vida dedicada a impulsar l'aprenentatge servei. La setmana passada estigué a València, participant en l'acte de cloenda del projecte Print3d, un Erasmus+ coordinat pel Cefire CTEM en què participen els IES Conselleria i Benlliure de València. En ell, l'alumnat crea plànols en 3D perquè el metro siga accessible a les persones invidents. Batlle considera que projectes com este demostren com des dels centres educatius es pot treballar en benefici de la societat.

El terme 'aprenentatge servei' ha arribat més tard que la pràctica

Roser Batlle, en la Conselleria d'Educació.
GERMÁN CABALLERO

l'esforç de tothom per a canviar-lo.

Q Creu que es reduiria el fracàs escolar amb més ApS?

A Moltes investigacions demostren que remunten els resultats acadèmics, perquè estudien més a gust i estan més motivats, veuen la utilitat. A més, a l'aula millora la convivència i es reduïxen els conflictes, pel que les condicions de treball i estudi són millors.

Q L'ApS implica més treball per part del professorat o és, més bé, un canvi de xip?

A Encara que no faces ApS, el currículum ja és absurd i està carregat, pel que ja tens un problema i

has de prendre decisions. El currículum no funciona perquè està massa carregat, així que el professorat ha de jerarquitzar i decidir quins aprenentatges són importants i, ahí, és on ha de col·locar l'ApS. És una manera d'aprendre que et demana que no ho faces tot a l'aula; no diré que mai dona més faena, el que sí que diré és que hi ha faenes que no cal fer-les.

Q Per què professionalment s'ha dedicat més a l'ensenyament en el temps lliure i en el sector associatiu que a l'educació formal?

A Treballava d'educadora al barri de Bellvitge (Hospitalet del Llobregat), on ara es viu molt bé, però als anys 70 teníem un repte molt important amb els xiquets, perquè hi havia un índex de delinqüència molt elevat. Vaig estudiar Pedagogia perquè volia dedicar-me a l'educació no formal en este barri.

Després, vaig ser formadora, mestra d'Educació Especial, treballadora a l'ajuntament, professora a la universitat... però el gruix ha sigut en el tercer sector, que crec que és una bona escola de vida.

Q En estos barris, és encara més important l'ApS?

A Sí, perquè en una educació tradicional l'alumnat no té tantes

oportunitats de fer aflorar el seu talent. En canvi, amb l'ApS, en ser tan evident la utilitat de l'aprenentatge, espavilen moltíssim, recuperen autoestima i hàbits de treball com la puntualitat... i es comprometen amb el projecte.

Q Vosté que és amant de la muntanya, quina creu que hauria de ser el cim de l'educació?

A El repte principal de l'educació és recuperar la seua finalitat social, que la podríem concretar en què hauria de ser formar ciutadans competents, capaços de transformar el món. Esta hauria de ser la finalitat *number one*.